

Heerlen

Raadsinformatiebrief

Heerlen,
31 augustus 2026

Documentnummer
944229

Onderwerp

Uitvoering motie 397 "Ieder kind telt mee, stop thuiszitten in Heerlen"

Inleiding

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij uw raad over de voortgang van de uitvoering van motie 397 "Ieder kind telt mee, stop thuiszitten in Heerlen". We gaan in op de omvang van de problematiek, de maatregelen die gemeente, onderwijs- en zorgpartners inzetten en de vervolgstappen om thuiszitten te voorkomen en te verkorten.

Kernthema: Onderwijs

Thuiszittersproblematiek

Langdurige afwezigheid van onderwijs heeft grote gevolgen voor kinderen en jongeren. Hoe langer een kind thuiszit, hoe groter het risico op ontwikkelingsachterstanden, sociaal isolement en verminderde kansen op maatschappelijke participatie. Daarom werken gemeenten, onderwijspartners, samenwerkingsverbanden, jeugdhulp en leerplicht intensief samen aan een tijdige en integrale aanpak.

Stand van zaken in Heerlen

In Zuid-Limburg is recent een nieuwe definitie van thuiszitters vastgesteld. Een thuiszitter is een jongere met leer- of kwalificatieplicht die langdurig geen onderwijs volgt, niet staat ingeschreven op een school of structureel afwezig is waardoor onderwijsdeelname stagneert of dreigt te stagneren. Ook langdurig ziekteverzuim valt binnen deze definitie. Op peildatum 15 april 2026 waren in Parkstad 146 thuiszitters* geregistreerd. Hiervan woonden 67 jongeren in Heerlen.

15-4-2026 Thuiszitters per gemeente	
Beekdaelen	15
Brunssum	18
Heerlen	67
Kerkrade	24
Landgraaf	13
Simpelveld	3
Voerendaal	6
Parkstad	146

15-04-2026 Thuiszitters per schoolsoort	
(speciaal) basisonderwijs	14
Speciaal onderwijs	3
Voortgezet Onderwijs	100
Voortgezet speciaal onderwijs	24
Geen schoolinschrijving	5

*Door onder meer verschillen in registratie geven de cijfers een momentopname.

Urgentie

Landelijk stijgt het aantal thuiszitters. Daarnaast groeit de aandacht voor leerlingen die langdurig ziekgemeld zijn. Langdurig ziekgemelde leerlingen blijven niet altijd voldoende in beeld. Juist bij langdurige afwezigheid nemen de risico's op onderwijsachterstanden, sociaal isolement en verminderde kansen op opleiding, werk en participatie toe. Ook ouders en verzorgers ervaren vaak grote gevolgen wanneer een kind langdurig thuiszit. Iedere thuiszitter is er daarom één te veel. Vroegtijdig signaleren en handelen blijft essentieel om verdere uitval te voorkomen.

Wat doen we om thuiszitten te voorkomen en verkorten?

Gemeente, onderwijs, samenwerkingsverbanden, jeugdhulp en leerplicht zetten gezamenlijk in op het voorkomen van thuiszitten en het verkorten van de duur ervan.

Onze aanpak bestaat uit de volgende acties:

- vroegsignalering van verzuim en dreigende uitval;
- snelle inzet van knooppuntoverleggen;
- onderwijs-zorgarrangementen;
- maatwerkvoorzieningen binnen scholen;
- ondersteuning van ouders en jongeren;
- actieve regie vanuit leerplicht;
- regionale samenwerking binnen Parkstad.

Knooppunten

Bij dreigende uitval organiseren school, ouders, leerplicht en betrokken professionals een knooppuntoverleg. Zij spreken af welke ondersteuning wordt ingezet, wie verantwoordelijk is en binnen welke termijn actie wordt ondernomen.

Onderwijs-zorgarrangementen

Voor jongeren met complexe ondersteuningsvragen combineren wij onderwijs en jeugdhulp. Daarmee voorkomen wij waar mogelijk dat jongeren uitvallen en creëren wij betere voorwaarden voor terugkeer naar onderwijs. Binnen het speciaal basisonderwijs werken gemeenten, onderwijs en jeugdhulp samen via de Doelgroep Arrangementen Zuid-Limburg (DGA). Deze samenwerking maakt het mogelijk om ondersteuning dichterbij het onderwijs te organiseren.

Alternatieve ontwikkelroutes

Voor jongeren die niet direct kunnen terugkeren naar regulier onderwijs bestaan verschillende maatwerk- en ontwikkelroutes, bijvoorbeeld gericht op onderwijs, certificering, praktijkleren, arbeid of een passende dag-invulling.

Regionale samenwerking

De Parkstadgemeenten, onderwijsinstellingen, samenwerkingsverbanden, leerplicht en jeugdhulp werken regionaal samen om, wanneer reguliere oplossingen onvoldoende blijken, tijdig passende ondersteuning over organisatie- en gemeentegrenzen heen te organiseren.

Aandachtspunten

Uit beleidsinformatie en landelijke ontwikkelingen komen onder meer de volgende aandachtspunten naar voren:

- wachtlijsten binnen specialistische jeugdhulp;
- wachtlijsten binnen het speciaal onderwijs;
- beperkte behandelcapaciteit;
- gescheiden financieringsstromen;
- onvoldoende passende voorzieningen voor complexe ondersteuningsvragen.

Ontwikkelingen

Naar verwachting treedt op 1 januari 2027 de Wet Terugdringen Schoolverzuim in werking. Deze wet versterkt de aanpak van thuiszitten door:

- verzuim eerder te signaleren;
- thuiszitters en ziekteverzuim eenduidiger te registreren en te volgen;
- scholen vroegtijdig te laten samenwerken met leerplicht;
- preventie een nadrukkelijker plaats te geven binnen het onderwijs.

Daarnaast zetten we in Zuid-Limburg in op de aanpak schoolaanwezigheid. Deze aanpak verschuift de focus van reageren op verzuim naar het actief stimuleren van aanwezigheid en betrokkenheid van leerlingen. Daarmee sluiten we aan bij de ontwikkeling naar inclusiever onderwijs en een sterkere invulling van het leerrecht van kinderen en jongeren. Om deze beweging te ondersteunen is er een coördinator schoolaanwezigheid gestart. Het besluit hiervoor is genomen in de Stuurgroep School naar Duurzaam Werk Zuid-Limburg, waarin onderwijs en gemeenten samenwerken.

Om de aanpak van thuiszitten verder te versterken, hebben de Parkstadgemeenten de gemeente Heerlen opdracht gegeven het onderzoek Perspectief Thuiszitters uit te voeren. De regionale verkenning 'Perspectief Thuiszitters' richt zich primair op thuiszittende jongeren van 12 tot en met 17 jaar, waaronder jongeren die voortgezet onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs volgen, jongeren die daaruit zijn uitgevallen en jongeren zonder schoolinschrijving. Onder jongeren zonder schoolinschrijving vallen ook jongeren met een vrijstelling van de inschrijvingsplicht, bijvoorbeeld vanwege bedenkingen tegen de richting van het beschikbare onderwijs.

Binnen het onderzoek:

- brengen wij de aard en omvang van de problematiek nader in beeld;
- voeren wij gesprekken met onderwijsinstellingen, gemeenten en betrokken professionals;
- onderzoeken wij de samenwerking tussen de betrokken partijen;
- werken wij ontwikkelroutes uit.

Naar verwachting wordt in het eerste kwartaal van 2027 een integraal bestuurlijk advies aan de Parkstadgemeenten aangeboden. Dit advies bevat de bevindingen en mogelijke vervolgstappen. Op basis daarvan kunnen de Parkstadgemeenten besluiten of en welke aanvullende maatregelen nodig en haalbaar zijn om thuiszitten te voorkomen en de duur ervan te verkorten. Het onderzoek Perspectief Thuiszitters loopt niet vooruit op de keuze voor een specifieke oplossing en houdt geen besluit in over het realiseren van een nieuwe voorziening.

Conclusie

Iedere jongere verdient de kans om onderwijs te volgen en zich te ontwikkelen. Met vroegsignalering, knooppuntoverleggen, onderwijs-zorgarrangementen en regionale samenwerking werken de betrokken ketenpartners aan het voorkomen en verkorten van thuiszitten. Perspectief Thuiszitters brengt aanvullend in beeld of andere maatregelen nodig en haalbaar zijn.

Wij vertrouwen erop dat we met de informatie uit deze raadsinformatiebrief en de toegezegde informatie over het onderzoek Perspectief Thuiszitters invulling geven aan motie 397 "Ieder kind telt mee, stop thuiszitten in Heerlen".

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester,

de wnd. secretaris,

drs. R. Weaver

J.C.N. Eijkenboom